

Målkapital

ROSLAGENS ÖSTRA PASTORAT

2023

Innehållsförteckning

1. Inledning
2. Eget kapital
3. Riskanalys och beräkningsmodell för målkapital
4. Uppföljning av målkapital

MÅLKAPITAL – LÅNGSIKTIGT MÅL FÖR DET EGNA KAPITALET I ROSLAGENS ÖSTRA PASTORAT

1. Inledning

Med målkapital avses ett långsiktigt mål för det egna kapitalets storlek. Kyrkoordningens bestämmelser om ekonomi inleds med att församlingen eller pastoratet ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet samt att ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar (KO 47:1). Begreppet ekonomisk hushållning ska således ligga som grund i resonemanget om nivå på målkapital och eget kapital. En omprövning av målkapitalet görs varje mandatperiod, vanligtvis det andra året i perioden.

2. Eget kapital

REVIDERAD BALANSRÄKNING ROSLAGENS ÖSTRA PASTORAT 2022, tkr			
Materiella anläggningstillgångar	92 559	Eget kapital	165 093
Finansiella anläggningstillgångar	66 612	Avsättningar och långfristiga skulder	348
Långfristig fordran begravningsverksamhet	806	Kortfristiga skulder	18 861
Omsättningstillgångar	24 325		
	184 302		184 302

Eget kapital är den ekonomiska enhetens nettoförmögenhet, d.v.s. skillnaden mellan tillgångar och skulder, inklusive avsättningar. Eget kapital ökar vid överskott i resultaträkningen och minskar vid underskott. Därför behövs en buffert av eget kapital för att kunna möta eventuella framtida underskott. Roslagens östra pastorat hade vid utgången av 2022 ett eget kapital om 165 093 tkr i balansräkningen och det långsiktiga målet omprövas nu genom en beräkningsmodell.

3. Riskanalys och beräkningsmodell för målkapital

Då målkapitalet omprövas behöver risker identifieras och analyseras. Pastoratet har i dess församlingsinstruktion antagit ett pastoralt program för gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. I instruktionen identifieras följande utmaningar inför framtiden:

- Att behålla och vårda medlemmar samt nå ut till nyinflyttade
- Engagera unga (barn, ungdomar och familjer)
- Engagera fler volontärer

Pastoratets lokalförsörjningsplan tar fasta på målet att varje församling ska kunna utföra den grundläggande uppgiften och övriga uppgifter i ändamålsenliga lokaler med en långsiktigt hållbar resursanvändning. Kyrkobyggnadernas särställning beaktas i lokalförsörjningsplanen. Kyrkobyggnaderna har en unik betydelse för församlingarnas möjlighet att utföra det grundläggande uppdraget. De är också viktiga identitetsbärare för såväl enskilda församlingar som hela Svenska kyrkan. Många av pastoratets kyrkor är skyddade enligt kulturmiljölagen. För skyddade kyrkobyggnader, begravningsplatser och kyrkotomter gäller att de ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseenden och karaktärer inte förvanskas.

Utifrån dessa förutsättningar är vård och underhåll av kyrkobyggnader och övriga, för den grundläggande uppgiften nödvändiga, byggnader såsom församlingshem elementärt. Uppskjutna underhållsbehov av anläggningstillgångar kan medföra att kostnader förskjuts över på kommande mandatperioder och generationer. Ju fler kostnader som skjuts på framtiden desto större blir behovet av en buffert i eget kapital. Pastoratet antar en riskbaserad utgångspunkt i beräkningen av målkapital.

Beräkningsmodell för målkapital:

+ Materiella anläggningstillgångar

+ Kommande investeringar

+ Risker i övriga tillgångar

+ Övriga risker:

a. risker för oförutsedda underskott

b. risker på grund av utträden/utflyttning/avfolkning

c. risker i näringsverksamhet

+ eventuellt avkastningskapital

= **Minimivå för målkapitalet**

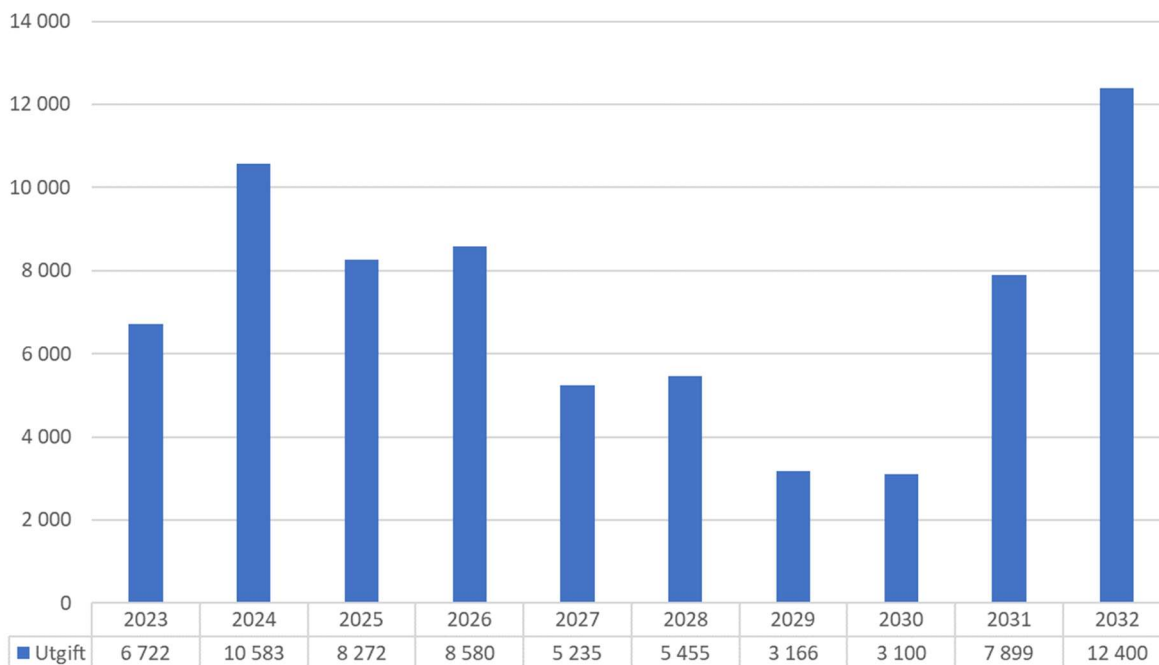
Utgångsläget i modellen är att eget kapital, och därmed målkapitalet, minst måste motsvara värdet på de materiella anläggningstillgångarna. Detta bygger på grundtanken att den ekonomiska enheten inte ska låna till sina tillgångar.

Materiella anläggningstillgångar

Med materiella anläggningstillgångar avses byggnader och mark samt inventarier. Pastoratets anläggningstillgångar uppgick vid senast reviderad balansräkning vid 2022-12-31 till 92 559 tkr. Pastoratet har antagit en Lokalförsörjningsplan samt arbetar efter en vård- och underhållsplan för kyrkobyggnader och församlingshem. En plan för kommande investeringar finns.

Flera av pastoratets byggnader har ett eftersatt underhåll samt stora investeringsbehov under kommande tio år, varefter investeringsbehovet minskar avsevärt. Vid grundtanken om att pastoratet inte ska låna till sina tillgångar blir likviditeten viktig att beakta och därmed redovisas kommande utgifter för underhåll och investeringar i materiella anläggningstillgångar.

KOMMANDE UTGIFTER ENLIGT VÅRD- OCH UNDERHÅLLSPLAN, tkr

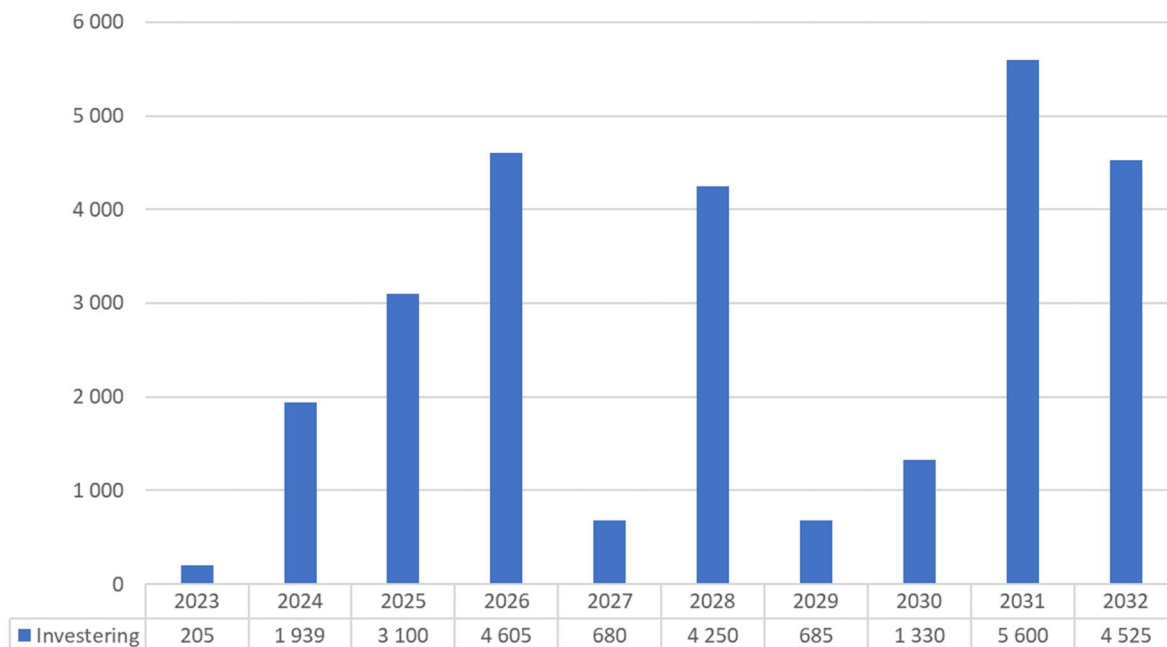

Närmast i tiden, under 2024-2026, föreligger relativt höga utgifter. De enskilt största posterna för 2025 utgörs av puts av inre valv i Frötuna kyrka för 1 000 tkr, en elinstallation i Länna kyrka för 1 000 tkr samt vård av kalkmålningar och kor i Estuna kyrka för 910 tkr. År 2026 planeras en omläggning av Länna kyrkas skiffertak för 2 500 tkr samt utbyte av värmesystem i samma kyrka för 1 200 tkr. Fem år senare, år 2031, planeras en fasadputs av Vätö kyrka för 3 500 tkr och en av Rådmansö kyrka för 1 300 tkr. Året därpå, 2032, läggs skiffertaket på Rådmansö kyrka om för 4 500 tkr samtidigt som fasaden på Norrtälje kyrka putsas för 4 000 tkr.

De närmaste tre årens utgifter utgör den mest kritiska nivån, då underhållsbehovet redan nu bedöms vara eftersatt och möjligheten att skjuta på underhåll och investeringar är därmed begränsad. Vad gäller tiden därefter finns större möjligheter att parera för höga värden under enskilda år, exempelvis 2031 och 2032.

Den del av utgifterna som utgörs av investeringar enligt gällande K3 regelverk adderas till anläggningstillgångar och presenteras på nästföljande sida.

KOMMANDE INVESTERINGAR, tkr

Enbart investeringar i kyrkor och församlingshem samt övrig verksamhet ingår i kalkylen. De anläggningstillgångar som används i begravningsverksamheten bekostas av begravningsavgiften. Sammantaget beräknas kommande investeringar fram till år 2032 uppgå till 26 919 tkr i dagens penningvärde.

Risker i övriga tillgångar

Pastoratet innehar finansiella placeringar, vilka alltid är förknippade med risk. Syftet är att ett eventuellt risktagande i finansiella placeringar ska finansieras av egna medel. En ekonomisk enhet som väljer att placera i aktier eller fonder måste ha täckning för risken i eget kapital. Risknivån relateras till värden i placeringarna. Målsatt kapital ökar med risk för värdenedgångar. Pastoratet har antagit ett reglemente för medelsförvaltning samt en placeringspolicy, där krav på diversifiering finns både vad gäller tillgångsslag och geografisk exponering. Därmed dämpas volatiliteten i värdepappersportföljen som helhet.

Pastoratets finansiella anläggningstillgångar uppgick vid utgången av 2022 till bokföringsvärde 66 612 tkr samt marknadsvärde 78 156 tkr. Värdepappersportföljen beräknas kunna omsättas i likvida medel inom några månader. Ett antagande om möjlig värdenedgång redovisas nedan och har sin utgångspunkt i världsindex MSCI World index årliga utveckling under perioden 2005-2022 där år 2008 utgjorde extremvärdet -42,8%, som används som scenario i riskkalkylen för aktier och aktiefonder (källa: <https://se.investing.com/indices/msci-world-historical-data>). Scenario för räntebärande

instrument utgår från stresstest för Ethos räntefond (SE0001702416) där genomsnittlig avkastning under extrema marknadsförhållanden skattas till -20,9% (källa: SEB).

VÄRDEN UR REVIDERAD BALANSRÄKNING 2022-12	RISKSCENARIO MARKNADSVÄRDE					
	Bokfört värde	Marknadsvärde	Påverkan %	Påverkan tkr	Värde vid scenario	Gap mot bokfört värde
Aktier och aktiefonder	39 385	50 719	-42,8%	-21 708	29 011	-10 374
Räntebärande	27 227	27 437	-20,9%	-5 734	21 703	-5 524
Totalt	66 612	78 156		-27 442	50 714	-15 898

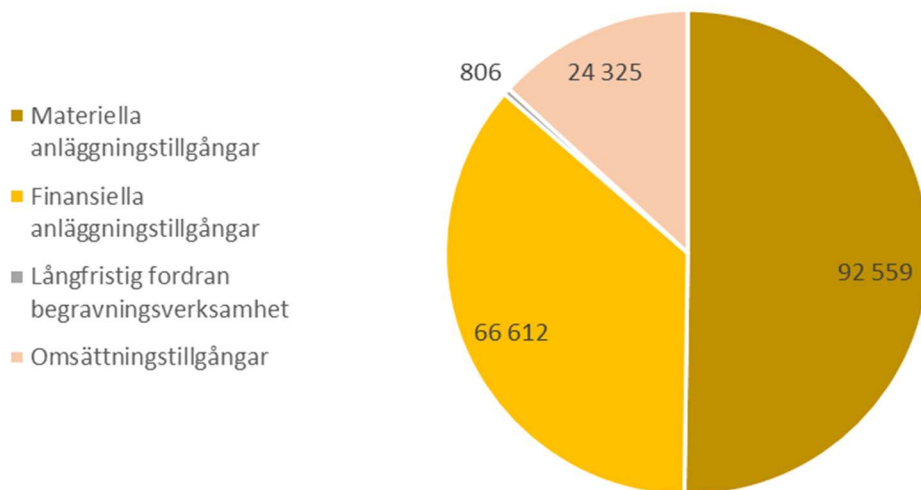
I detta riskscenario påverkas riskkalkylen för målkapital med -15 898 tkr för pastoratets värdepappersportfölj.

Risker för oförutsedda underskott

Oförutsedda underskott kan uppstå av flera anledningar. Exempelvis kommer ca 40% av Svenska kyrkans personal gå i pension under det kommande decenniet. Dessa **pensionsavgångar** kan orsaka löneglidningar. I Roslagens östra pastorat befinner sig 24 personer i åldersspannet 60-69 år. Enligt pastoratets lönekartläggning uppgår deras löner till 99% av riksgenomsnittet för motsvarande tjänster i riket Inom Svenska kyrkan. 32 personer befinner sig i åldersspannet 50-59 år och deras löner uppgår till 101% av riksgenomsnittet för motsvarande tjänster. Därmed kan risken för en kommande löneglidning för närvarande anses begränsad.

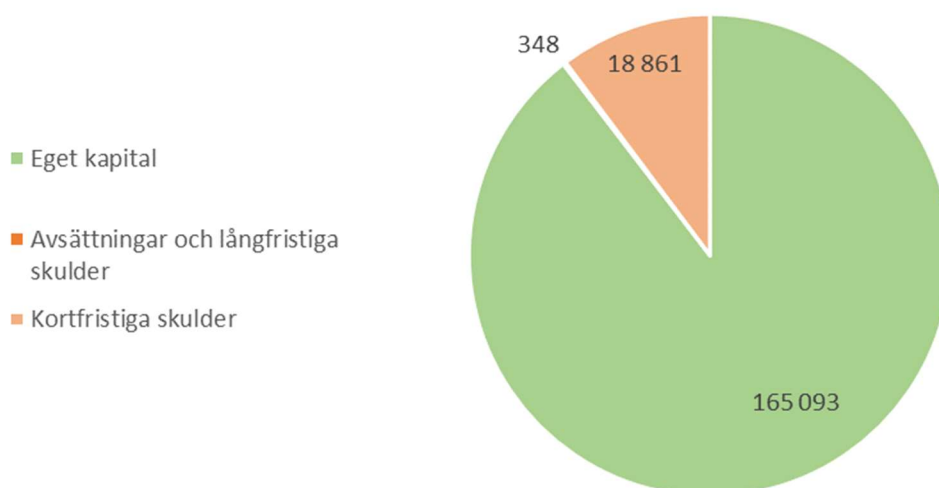
Oförutsedda underskott kan, liksom budgeterade underskott, innebära en **likviditetsrisk**. Om målkapitalets värde enbart består av värden motsvarande de materiella anläggningstillgångarna påverkas betalningsförmågan. Likviditetsrisk kan snabbt uppstå vid ett budgeterat underskott eller om större investeringar planeras. Detta kan leda till att enheten nödgas avyttra fastigheter eller inventarier för att kunna betala de löpande kostnaderna. Pastoratets tillgångssida består av en signifikant andel finansiella tillgångar samt omsättningstillgångar. Balansräkningen illustreras på nästföljande sida och återges även i tabellform på sida två.

TILLGÅNGAR 2022-12, tkr

Likviditeten (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder) uppgick vid utgången av 2022 till 129%. Denna styrka i balansräkningen medför att behovet av att avyttra fastigheter för att finansiera investeringar i befintliga anläggningstillgångar anses vara begränsat. Den passiva sidan av pastoratets balansräkning illustrerar en soliditet om 89,6%, vilket vanligtvis är förenligt med en stark kreditvärdighet.

EGET KAPITAL OCH SKULDER 2022-12, tkr

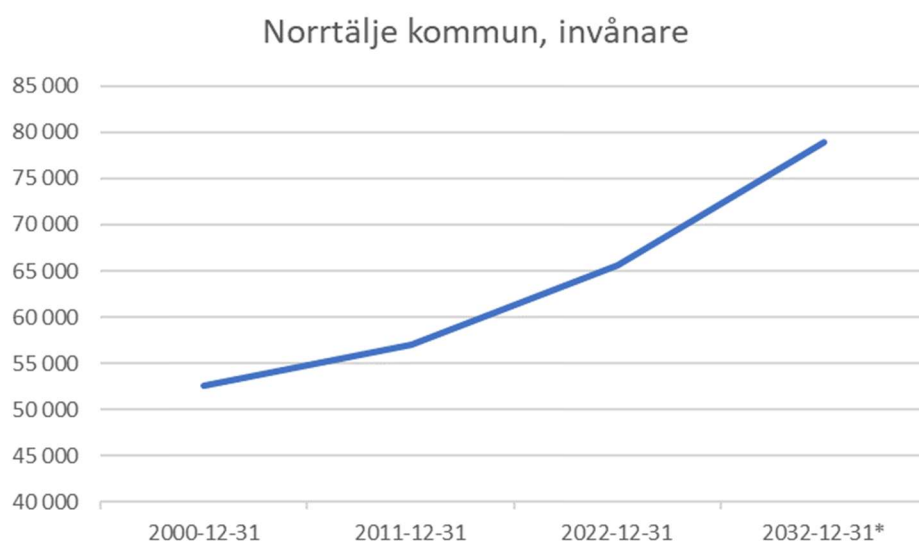
Vid oförutsedda utgiftstoppar erbjuds pastoratet inomkyrklig finansiering. Dock är grundtanken att ej

belåna tillgångar. Ett medvetet sparande kan därför övervägas för perioden 2027-2029 för att skapa täckning för de omfattande utgifter som pastoratets vård- och underhållsplan fordrar under år 2031-2032.

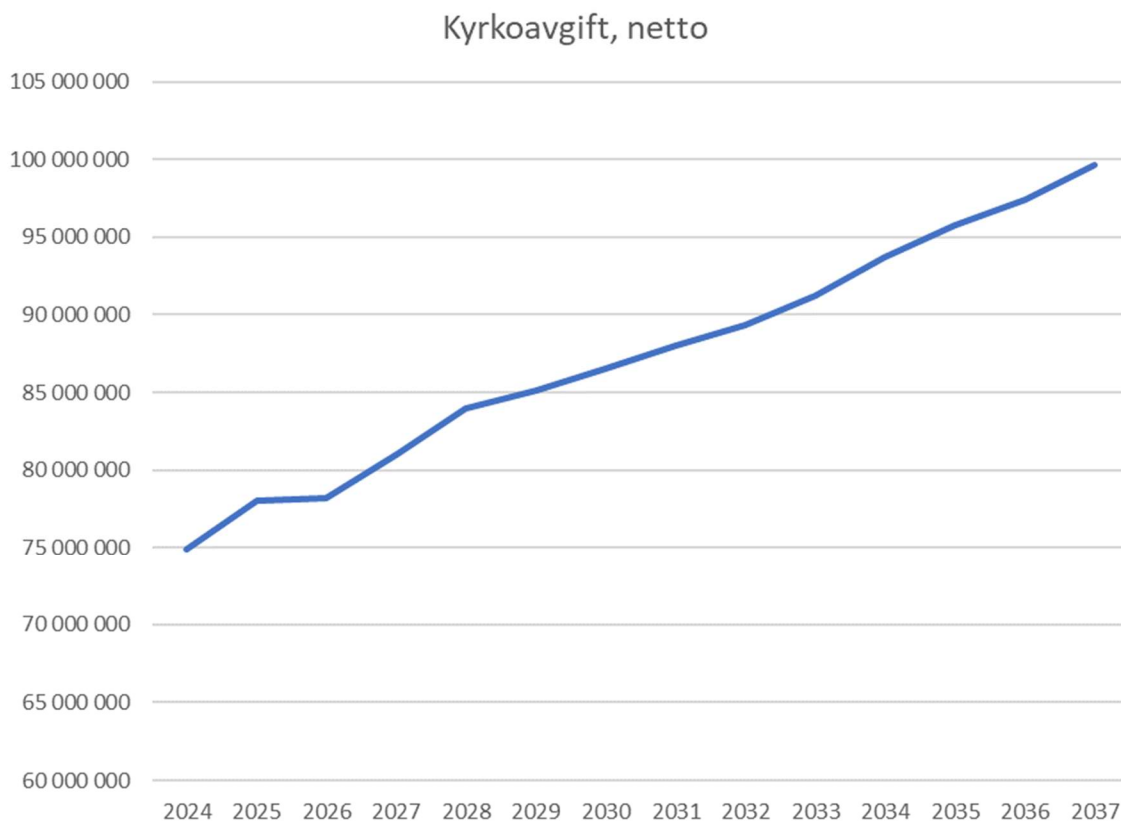
Risker på grund av utträden/utflyttning/avfolkning

Roslagens östra pastorat är geografiskt beläget i en inflyttningsort. Medlemsnivån har därför under senare år hållits konstant, trots en lägre medlemsgrad. Norrtälje kommun har framgent expansiva planer. Risken för utflyttning och avfolkning bedöms därför som låg. Dock kan kommunens fortsatta expansionsplaner komma att fördröjas till följd av inflationen och avmattning i byggsektorn. Detta kan i värsta fall medföra att skatteunderlaget inte ökar i linje med prognos och får då effekter på kyrkoavgiften.

Historik och prognos för befolkningsutveckling i Norrtälje kommun (källa: Norrtälje kommun) illustreras nedan och visar på en mycket stark utveckling under kommande tio-årsperiod.

Årlig ökning av folkmängden i kommunen beräknas bli i genomsnitt 1341 personer, att jämföra med 774 personer under perioden 2011-2022. Flyttnettot bidrar positivt till utvecklingen medan födelsenettot (antalet födda-antalet avlidna) förväntas vara fortsatt negativt i Norrtälje kommun. I Roslagens östra pastorat bor drygt 2/3 av Norrtälje kommuns befolkning. Av den anledningen är befolkningsutvecklingen i kommunen som helhet av relevans vid prognos av kyrkoavgiften.

Prognos för kyrkoavgiften baseras på antalet kyrkotillhöriga samt prognos för skatteintäkter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKR). Prognosen för kyrkoavgiften görs med försiktighet och där antalet tillhöriga i värsta fall hålls konstant.

Risker i näringsverksamhet

Eventuella risker i verksamheten måste bedömas och här är omfattningen av näringsverksamheten relevant. Om näringsverksamhet bedrivs i större omfattning så ökar riskexponeringen. Bedrivs verksamhet i annan företagsform måste risker som t.ex. borgensåtagande och behov av att skjuta till kapital för förlusttäckning beaktas, utöver risken att förlora insatt kapital.

Roslagens östra pastorat bedriver ingen näringsverksamhet i annan bolagsform. Enbart småskalig näringsverksamhet bedrivs och dess skattepliktiga del beskrivs nedan.

Vätö prästgård Denna byggnad hyrs för närvarande ut till personal i pastoratet. Verksamhetens budgeterade hyresintäkter för 2023 är 110 tkr och dess resultat är budgeterat till 63 tkr. Risken i verksamheten är bortfall av hyresintäkten. Byggnaden är belägen på samma fastighet som församlingshemmet i Vätö församling. Kostnaden för byggnaden bedöms kunna hållas mycket låga vid vakans.

Uthyrning av Mellanskolan i Lohärad. Lokalen är för närvarande vakant och här finns omedelbara investeringsbehov omfattande ca 2 000 tkr (dock ej fastställt i vård- och underhållsplan). Denna byggnad får därför anses utgöra en påfrestning för likviditeten med risk för vakans. Risken

neutraliseras dock av att byggnaden är belägen på en egen fastighet och bedöms i praktiken kunna avyttras i framtiden om framtida Lokalförsörjningsplan ger stöd för det.

Riala värmeanläggning. Verksamheten omfattar försäljning av energi till Norrtälje kommun. Energin utvinns i en flispanna, inköpt år 2022. Inga kommande investeringsbehov bedöms föreligga i närtid. Budgeterade intäkter är för 2023 är 200 tkr. Här finns enbart en aktuell kund och om försäljningsverksamheten bringar förluster så kan denna risk anses hanterbar då produktionen kan skalas ned till att täcka den egna förbrukningen.

Sammantaget finns kommande investeringsbehov om 26 919 tkr i fastigheter som används i kyrklig verksamhet samt övrig verksamhet (näringsverksamhet, Mellanskolan i Lohärad ej inräknad). Risker i finansiell verksamhet beräknas utifrån extrema marknadsförhållanden och uppskattas till 15 898 tkr. Någon risk för utflyttning eller avfolkning bedöms inte föreligga. Dock antas i kyrkoavgiftsprognosen ett försiktigt förhållningssätt till Norrtälje kommuns befolkningsprognos. Oförändrat medlemsantal antas, då tillhörighetsgraden sjunker med en knapp procent årligen. Kyrkoavgiftsprognosen är positiv.

Målkapital

Beräkningsmodell för målkapital:

+ Materiella anläggningstillgångar	92 559 tkr
+ Kommande investeringar	26 919 tkr
+ Risker i övriga tillgångar	15 898 tkr
+ Övriga risker:	
a. risker för oförutsedda underskott	0 tkr
b. risker på grund av utträden/utflyttning/avfolkning	0 tkr
c. risker i näringsverksamhet	0 tkr
+ eventuellt avkastningskapital	0 tkr
= Miniminivå för målkapitalet	135 376 tkr
Miniminivå för målkapitalet, justerat för KPIF	152 433 tkr

Inflationsskydd

Genom inflationen urholkas värdet av det egna kapitalet. Detta bör säkerställas genom att antingen addera en förväntad inflation för den kommande perioden till målkapitalet, eller genom en årlig uppräknings av målkapitalet med årets inflation. Då pastoratet ej har några lån används måttet KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) och görs för hela perioden fram till 2026, varefter en liknande uppräknings bör göras igen.

4. Uppföljning av målkapital

Måluppfyllelsen ska redovisas i årsredovisningen. I det fall eget kapital understiger målsatt nivå ska fullmäktige årligen fastställa ett åtgärdsprogram för hur målet ska nås. I detta fall ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna, om det inte finns synnerliga skäl mot det. Fokus ska vara att ha en långsiktigt uthållig ekonomi.